

KOMMUNREVISIONEN
Missivskrivelse

Datum:
2019-12-13

Diarienummer:
KRN-2019/51

Mottagare
Idrotts- och fritidsnämnden
Fyrishov AB

Kommunfullmäktige för kännedom
Kommunstyrelsen för kännedom

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar och markeringsavgifter samt uthyrningsrutiner vid Fyrishov AB

KPMG har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska och bedöma om idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer för bidrag och markeringsavgifter är ändamålsenliga och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande. Detta utifrån de mål och uppdrag som fastställts av fullmäktige. Syftet har även varit att kartlägga och bedöma ändamålsenligheten kring de uthyrningsrutiner vad gäller lokaler och anläggningar som finns vid Fyrishov AB. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer för bidrag och markeringsavgifter är ändamålsenliga och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande. Vi bedömer att nämndens stöd till idrotts- och fritidsverksamheter sker på ett sätt som är ändamålsenligt, utifrån de mål och uppdrag som fastställts av fullmäktige. Även Fyrishov ABs uthyrningsrutiner bedöms i huvudsak vara ändamålsenliga, men det finns skäl att se över det avtal som råder mellan idrotts- och fritidsnämnden och Fyrishov AB och hur detta påverkar föreningsverksamhet i Uppsala kommun.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi idrotts- och fritidsnämnden och Fyrishov AB:

- Att i samråd genomlysas vilka konsekvenser det nya avtalet mellan parterna har för föreningslivet i Uppsala kommun.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser och rekommendation från idrotts- och fritidsnämnden och från Fyrishov AB senast 2020-03-11 till kommunrevisionen@uppsala.se och till det sakkunniga biträdet, anders.petersson@kpmg.se.

För kommunrevisionen

Per Davidsson, ordförande

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar och markeringsavgifter samt uthyrningsrutiner vid Fyrishov AB

Revisionsrapport

Uppsala kommun

KPMG AB

2019-12-13

Antal sidor 34

Antal bilagor 1

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
1.1	Rekommendationer	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Ansvarig nämnd/styrelse	4
2.5	Projektorganisation	4
2.6	Metod och utgångspunkter	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Styr signaler och mål	5
3.2	Styrande dokument	9
3.3	Föreningsbidrag och stöd i Uppsala kommun	12
3.4	Idrottsanläggningar	26
3.5	Fyrishov AB:s uthyrningsrutiner	28
4	Svar på revisionsfrågor	31
	Bilaga 1 Metod och utgångspunkter	34

1 Sammanfattning

Vi har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om kommunens stöd till idrotts- och fritidsverksamheter sker på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2019.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer för bidrag och markeringsavgifter är ändamålsenliga och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande. Vi bedömer att nämndens bidrag och stöd till idrotts- och fritidsverksamheter sker på ett sätt som är ändamålsenligt, utifrån de mål och uppdrag som fastställts av fullmäktige. Vi bedömer att Fyrishov ABs uthyrningsrutiner i huvudsak är ändamålsenliga, men att det finns skäl att, tillsammans med idrotts- och fritidsnämnden, se över det avtal som är tecknat mellan idrotts- och fritidsnämnden och bolaget för att se vilka konsekvenser avtalet har för föreningsverksamhet i Uppsala kommun.

Vi bedömer att det finns en koppling mellan kommunfullmäktiges inriktningsmål, idrotts- och fritidsnämndens mål och omfattning och inriktning på de bidrag och stöd som ges. Granskningen visar att det sker stickprovskontroller av samtliga bidragsslag en gång per säsong / då föreningen är aktiv. Uppföljning sker även i form av erfarenhetsutbyten och specifikt avsatta föreningsmöten. Vi bedömer att dessa uppföljningsrutiner är ändamålsenliga och att de säkerställer att utbetalda bidrag används på ett ändamålsenligt sätt. Kommunen planerar att införa ett nytt bidragssystem och förhoppningen hos förvaltningens representanter är att systemet kommer att underlätta både för föreningar och medarbetare.

Kommunfullmäktige har i det idrotts- och fritidspolitiska programmet samt i barn- och ungdomsprogrammet formulerat ambitioner som har koppling till denna gransknings syfte. Intentionerna från programmen har införlivats i nämndens verksamhetsplan och bidragsregler. Enligt intervjuade har nämndens utvecklingsstöd för jämställdhetsarbete haft positiva resultat och vi bedömer det positivt att nämnden aktivt satsar på de föreningar som bedriver verksamhet i linje med politiska mål om att nå en balans avseende förutsättningar för en aktiv och hälsobefrämjande fritid för bland annat flickor och pojkar samt kvinnor och män.

Vidare visar granskningen att Uppsala kommuns kontanta bidrag till idrottsföreningar ligger under genomsnittsnivån för R9-kommunerna. Dock bör även andra typer av stöd vägas in för att få ett helhetsperspektiv av hur situationen ser ut i Uppsala kommun jämfört med andra kommuner. Få av R9-kommunerna har nyligen gjort en genomlysning av verksamheten för att få uppfattning om indirekt och direkt stöd. Bland de kommuner som har genomfört en genomlysning har Uppsala kommun överlägset högst indirekt stöd i form av lokalsubventioner om 164 mkr.

1.1 Rekommendationer

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi idrotts- och fritidsnämnden och Fyrishov AB:

- Att i samråd genomlysna vilka konsekvenser det nya avtalet mellan parterna har för föreningslivet i Uppsala kommun.

2 Inledning/bakgrund

Ideella föreningar får bidrag och stöd från kommuner och särskilt de verksamheter som riktar sig till barn och unga. Det finns många olika föreningar i Uppsala kommun som bedriver idrotts- och fritidsverksamhet. Detta medför att kommunen bör ha tydliga bidrags- och avgiftsregler samt principer om vilken verksamhet och/eller vilka föreningar som ska prioriteras. För att föreningsbidrag och markeringsavgifter ska uppnå kommunens syfte med stödet och avgiften krävs att det finns fastställda riktlinjer för vilka som kan erhålla bidrag och stöd samt kontroll på att riktlinjer efterlevs genom uppföljning av beviljade bidrag, faktiska utbetalningar och att markeringsavgifter kostnadsmässigt varken är för höga eller för låga. Med markeringsavgifter avses avgifter och taxor inom idrotts- och fritidsnämndens ansvarsområde.

En tydlig trend över hela landet är att färre unga utövar sitt engagemang i föreningsform. Många föreningar märker att en förändring är att vänta, eller snarare redan är här. Vad innebär det framtida föreningslivet och hur kan Uppsala kommun möta ett förändrat föreningsklimat när det gäller bidrag och markeringsavgifter?

Mot denna bakgrund bedömer Uppsala kommuns revisorer att det finns risk att processer och rutiner gällande bidrag och markeringsavgifter är otillräckliga och därmed riskerar att inte uppfylla kommunens mål avseende idrotts- och fritidsverksamhet.

Revisorerna önskar även en kartläggning vilka rutiner för uthyrning som finns vid Fyrishov AB då många föreningar hyr lokaler och anläggningar av bolaget.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer för bidrag och markeringsavgifter är ändamålsenliga och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande. Detta utifrån de mål och uppdrag som fastställts av fullmäktige. Syftet har också varit att kartlägga och bedöma ändamålsenligheten kring de uthyrningsrutiner vad gäller lokaler och anläggningar som finns vid Fyrishov AB.

Inom ramen för det övergripande syftet har granskningen svarat på följande frågor:

- Vilka olika typer av stöd till fritids- och idrottsverksamheter finns?
- Hur stora är de totala årliga stöden?
- Hur görs prioriteringar mellan olika former av idrottsutövning (t ex barn/ungdom kontra vuxenidrott, elit/motion och kvinnligt/manligt) vid bidragsbedömning?
- Efter vilka principer fastställs nivåerna på olika typer av stöd och markeringsavgifter?
- Hur säkerställs att utbetalda bidrag används till det avsedda ändamålet?
- Finns en tydlig koppling mellan de kommungemensamma målen, idrotts- och fritidsnämndens mål och omfattningen och inriktningen på de stöd som ges?
- Finns en tydlig koppling mellan de kommungemensamma målen, idrotts- och fritidsnämndens mål och omfattningen och inriktningen på befintliga markeringsavgifter?

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

- Vilka olika typer av markeringsavgifter finns avseende idrotts- och fritidsverksamhet?
- Hur ser Uppsala kommuns stöd och markeringsavgifter ut i relation till andra kommuner?
- Hur ser rutinerna ut vid Fyrishov vad gäller uthyrning av lokaler och anläggningar?

2.2 Avgränsning

Granskningen har avgränsats till idrotts- och fritidsnämndens verksamhet för bidrag och markeringsavgifter samt Fyrishov ABs rutiner och processer vad gäller uthyrning och avser förhållandena 2018 och 2019.

2.3 Revisionskriterier

I granskningen har de huvudsakliga revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunfullmäktiges beslut rörande mål och uppdrag som berör området,
- Kommunallagen,
- Tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut.

2.4 Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen har avsett idrotts- och fritidsnämnden samt Fyrishov AB.

2.5 Projektorganisation

Granskningen har utförts av Anders Petersson, ansvarig för verksamhetsrevisionen och certifierad kommunal yrkesrevisor, och Max Kollberg, granskare.

2.6 Metod och utgångspunkter

För granskningens metod och utgångspunkter, se bilaga 1.

Samtliga intervjuade har fått möjlighet att lämna synpunkter på rapportens faktainnehåll.

3 Resultat av granskningen

3.1 Styr signaler och mål

Genom kommunfullmäktiges nio inriktningsmål styrs Uppsalas kommunala verksamhet och sätter fokus på ett liv i ett hållbart samhälle och en modern kommun. Kommunens nio inriktningsmål är följande:

1. *Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi*
2. *Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i*
3. *Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande*
4. *Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet*
5. *Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete*
6. *Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande*
7. *Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet*
8. *Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället*
9. *Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala*

Respektive inriktningsmål innehåller uppdrag till antingen specifika nämnder/styrelser eller till samtliga, samt indikatorer för uppföljning.

Idrotts- och fritidsnämnden ansvarar för planering och utveckling av barn- och ungdomsidrott, bredd- och elitidrott samt fritidsverksamhet. Nämnden genomför huvudsakligen sitt uppdrag genom in- och uthyrning av anläggningar och genom en långsiktig planering för lokalförsörjning avseende idrotts- och fritidsanläggningar. Utifrån dessa ansvarsområden har idrotts- och fritidsnämnden fått flera uppdrag och mål i Mål och budget 2019–21 som nämnden därefter anpassat i sin verksamhetsplan till idrotts- och fritidsområdet. Nedan presenteras de nämndmål och uppdrag som har direkt bäring på denna granskning.

Beträffande kommunfullmäktiges *Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi* ska idrotts- och fritidsnämnden samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar för ökad tillgänglighet för föreningar och andra grupper med behov och därigenom öka nyttjandegraden och intäkterna till kommunkoncernen. Vidare har nämnden fått i uppdrag att genomföra en koncernövergripande kartläggning hur resurser fördelas mellan kvinnor och män. Kartläggningen ska genomföras senast år 2022 i syfte att uppnå en jämställd resursfördelning.

Utifrån *Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i* har nämnden formulerat två nämndmål:

- *Offentliga platser och byggnader som är mångfunktionella och trygga.*
- *Uppsala ska vara Sveriges bästa idrottsstad.*

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Nämnden har av kommunfullmäktige, kopplat till *Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i*, fått i uppdrag att stärka arbetet med att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten, beakta näringslivsperspektivet i kommunala beslut, utreda formerna för samordning och ansvar för utveckling av vissa rekreationsanläggningar, Björklungebadet, Sunnerstagropen, Fjällnora, Ulva Kvarn och Hammarskog.

Vidare har nämnden, utifrån *Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet*, formulerat nämndmålet att Uppsala ska vara en öppen och jämlik kommun som berikas av olikheter. Kopplat till inriktningsmålet har nämnden fått i uppdrag att bland annat:

- Fortsätta utvecklingen av främjande, förebyggande och tidiga insatser för barn och unga.
- Samarbeta med Uppsalas föreningsliv för att erbjuda "sportis och funkis" som ett komplement till fritids.
- Utreda möjligheten för fler fritidsbanker och ett parasportotek.

Utifrån *Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande* har nämnden formulerat ett nämndmål att eftersträva en samlokalisering och samnyttjande över tid av olika idrotts-, kultur- och fritidsfunktioner, skola, förskola samt omkringliggande ytor för pedagogisk verksamhet.

Vidare har nämnden, utifrån *Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet*, formulerat ett nämndmål om att skapa förutsättningar för olika boendeformer utifrån behov av stöd, vård och omsorg samt möjligheter till ett oberoende liv.

3.1.1 Uppföljning

I kommunens årsbokslut 2018 ingår flera nyckeltal som har direkt bäring på denna granskning. Dessa indikatorer återfinns även i Mål och budget 2019-2021 och redovisas nedan.

Upplevda möjligheter till fritidsaktiviteter. Kopplat till inriktningsmål 2, *Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i*

Indikator	Nuvärde (2018)			Jämförvärde (Uppsala kommun 2017)
	Totalt	Kvinnor	Män	
Nöjd Region-Index - Fritidsaktiviteter	68 %	70 %	65 %	68 %

Uppgifter i tabellen är baserade på Koladas indikator *Nöjd Region-Index – Fritidsaktiviteter*

Gällande *Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i* bidrar idrotts- och fritidsnämnden på flera sätt, bland annat genom att ta fram planeringsunderlag i form av beräkningsgrundande faktorer som anger behov av ytor för fysisk aktivitet, upprätta olika strategier för exempelvis idrott hela livet och inkluderande idrott.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16-64 år. Kopplat till inriktningsmål 4, Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Indikator	Nuvärde (2018)			
	Totalt	Kvinnor	Män	Jämförvärde (R9)
Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16-64 år	21 %	24 %	17 %	24 %

Uppgifter i tabellen är baserade på Koladas indikator *Ohälsotal, dagar*

Upplevd hälsa. Kopplat till inriktningsmål 4, Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Indikator	Nuvärde (2018)				
	Totalt	Kvinnor	Män	Jämförvärde (R9)	Målsättning
Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, genomsnitt de senaste fyra åren	76 %	74 %	78 %	70 %	Öka

Uppgifter i tabellen är baserade på Koladas indikator *Invånare med självskattat hälsotillstånd, andel (%)*

Kopplat till Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet framgår att nämnden ska främja ett varierat och brett utbud av idrott, bra fritid för alla oavsett funktionsnedsättning, skapa förutsättningar för ett livslångt idrottande med mera.

I uppföljningar av nämndens verksamhet finns flera återkommande nyckeltal som har direkt bäring på denna granskning, bland annat deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal per invånare 7 till 20 år. Deltagartillfällen är summan av antalet närvarande deltagare i av Riksidrottsförbundet godkända sammankomster för vilken föreningen sökt statligt lokalt aktivitetsstöd. En sammankomst är en ledarledd gruppaktivitet inriktad mot föreningens idrottsliga verksamhet.

Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år, antal

	2017	2018
Totalt	33	31
Varav		
Flickor	27	27
Pojkar	38	35

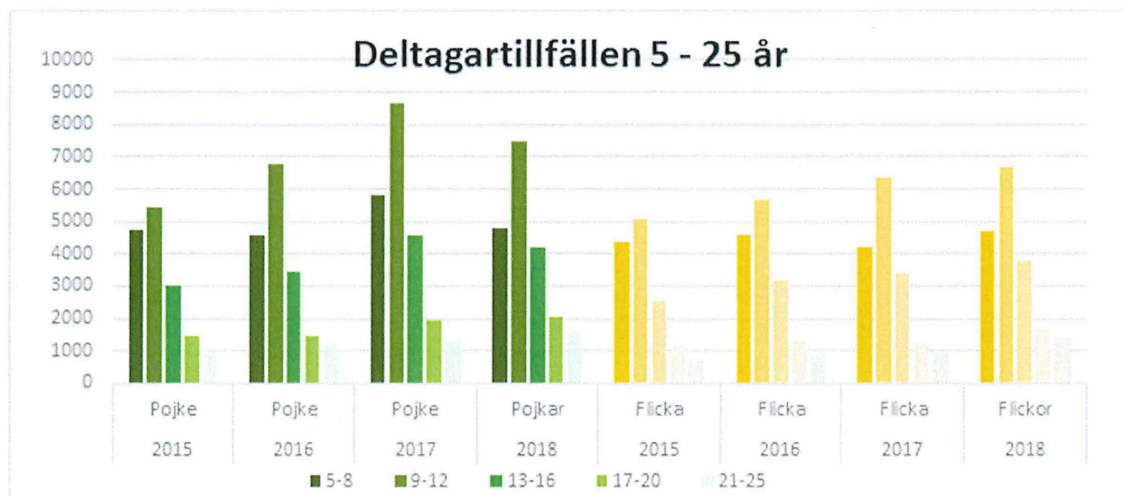
Uppgifter i tabellen är baserade på Koladas indikator *Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år*

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Tabellen nedan visar kommunens egna statistik, som visar deltagartillfällena för samtliga barn- och ungdomsföreningar. I statistiken ingår bland annat scouter, friluftsförbundet med flera som tillhör annan riksorganisation än Riksidrottsförbundet.

Tabellen nedan visar indikatorer som är av relevans för denna granskning. Indikatorerna ingår i idrotts- och fritidsnämndens årsredovisning för 2018.

Bidrag, nettokostnader och föreningar anslutna till lokal överenskommelse (LÖK)

Indikator	2017	2018
Kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar, kr/inv	97,5 kr	-
Nettokostnad fritidsverksamhet totalt, kr/inv	1 392 kr	1 468 kr
Nettokostnad allmän fritidsverksamhet, kr/inv	349 kr	444 kr
Nettokostnad idrotts- och fritidsanläggningar, kr/inv	837 kr	860 kr
Antal föreningar som anslutit sig till Lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK)	111 st.	128 st.

Uppgifter från Kolada och Uppsala kommuns egen uppföljning 2018.

Idrotts- och fritidsnämnden har även under 2019 infört en indikator som visar andel kvinnor och män som deltar i föreningsaktiviteter. Indikatorn ska följas upp vid delårsbokslut och helårsbokslut.

Andel kvinnor och män som deltar i föreningsorganiserade idrottsaktiviteter	Värde 2019		Målvärde
	Kvinnor	Män	
	42 %	58 %	50/50

Uppsala kommuns egen uppföljning 2019

3.1.2 Kommentarer och bedömning

Idrotts- och fritidsnämnden har i sin verksamhetsplan för 2019 brutit ned kommunfullmäktiges inriktningsmål i egna nämndmål och indikatorer samt omsatt uppdrag i åtgärder. På så sätt finns det en röd tråd från fullmäktiges Mål och budget till nämndens verksamhetsplan. De indikatorer som följs upp i olika uppföljningsföreläsningsforum anses vara heltäckande och ge en överblick av hälsotillstånd, deltagande, bidrag och nettokostnader.

3.2 Styrande dokument

Idrotts- och fritidspolitiskt program

Kommunens idrotts- och fritidspolitiska program antogs av kommunfullmäktige den 7 december 2015. Programmet gäller för perioden 2015-2022. Programmet tar ett helhetsperspektiv på Uppsalabornas fria tid och presenterar åtgärder som ska leda till balans avseende förutsättningar för en aktiv och hälsobefrämjande fritid:

- Mellan flickor/pojkar, kvinnor/män
- Mellan idrotts- och andra fritidsaktiviteter
- Mellan förenings- och egenorganiserade aktiviteter
- För stad och landsbygd
- Oavsett socioekonomisk bakgrund

Utifrån ovanstående punkter presenteras följande särskilda prioriteringar i kommunens ansträngningar att erbjuda bästa möjliga förutsättningar för en aktiv och hälsofrämjande fritid:

- Alla Uppsalabor, ska utifrån sina personliga förutsättningar och önskemål, ha möjlighet till en meningsfull, utvecklande och hälsofrämjande fritid
- Den fysiska miljön och stödsystemen ska utformas så att största möjliga tillgänglighet, jämlikhet, jämställdhet och likvärdighet uppnås där ingen typ av fritidsverksamhet diskrimineras
- Särskilda ansträngningar ska göras:
 - så att alla barn och ungdomar ges möjlighet att tidigt grundlägga goda levnadsvanor när det gäller fysisk aktivitet
 - för att fysisk aktivitet, rekreation och naturupplevelser ska bidra till ökad livskvalitet och hälsa långt upp i åldrarna

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

- för att handikappidrott ska ges samma förutsättningar som annan idrott,
- för att nå de grupper där hälsan mest behöver förbättras
- för personer med insatser enligt LSS

Vidare preciserar programmet att särskilda styrdokument ska tas fram och klargöra bland annat anläggningsförsörjningen, lokal- och anläggningssubventioner, elitidrotten och de stora publika evenemangsarenorna. Programmet tydliggör också att för att kunna skapa bästa möjliga förutsättningar för en aktiv fritid krävs att fritidsvaneundersökningar genomförs regelbundet och att formerna för kontinuerlig dialog kring behov och möjligheter gällande fritid utvecklas. Programmet ska även ha påverkan på alla kommunala aktörers egna styrdokument och resursfördelning, inklusive kommunens övergripande planer och budget.

För att bedöma i vilken grad programmet bidrar till att beslutade mål uppnås ska de primära och sekundära effekterna av programmet följas upp. Enligt programmets plan skulle programmet följas upp 2018 för eventuella revideringar. I programmets plan står det även skrivet att programmets funktion och effekter ska utvärderas under hösten 2021 för att kunna utgöra underlag för det programmet 2023.

Under 2018 gjordes en aktualitetsbedömning av programmet och bedömning gjordes att programmets utveckling skedde i önskad riktning. I enlighet med aktualitetsbedömningen uppdaterades inte idrotts- och fritidspolitiska programmet.

Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun

I reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun återges idrotts- och fritidsnämndens ansvarsområden. Enligt reglementet ansvarar nämnden för:

- Kommunens idrotts- och fritidsverksamhet, utom den fritidsverksamhet som kulturnämnden ansvarar för.
- Inhyrning av lokaler och anläggningar för idrotts- och fritidsändamål som täcker kommunens behov, ansvar för verksamhetsdrift för inhyrda lokaler och anläggningar, samt förvaltning av egenägda lokaler och anläggningar.
- Upplåtelse av lokaler och anläggningar för idrotts- och fritidsverksamhet.

Barn- och ungdomspolitiskt program för Uppsala kommun

Barn- och ungdomspolitiska programmet antogs av kommunfullmäktige 2009-12-14. Programmet samlar och tydliggör kommunens ambition och inriktning när det gäller barn och ungdomar. Under våren 2019 presenterade kommunledningskontoret ett utkast till ett nytt program och handlingsplan för Uppsala kommuns barn- och ungdomspolitik för remiss hos utbildningsnämnden. Det arbetsmaterial som vi har tagit del av menar att Program för Uppsala kommuns barn- och ungdomspolitik syftar till att tydliggöra inriktningen för Uppsala kommuns barn- och ungdomspolitik. Programmet preciserar målområden där kommunkoncernen avser stärka sitt arbete. Vidare syftar programmet till att skapa förutsättningar och ramverk för systematisk samverkan inom området i hela kommunkoncernen. Det nya programmet (utkast) har formulerat följande övergripande målområden:

1. Uppsalas barn och unga har goda och jämlika uppväxtvillkor.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

2. Tillvarata barn och ungas kompetens och engagemang.
3. Stärka kommunens kapacitet att fatta barnrättsmedvetna beslut.

Kommunstyrelsen är ansvarig för programmet och har det övergripande ansvaret att följa upp och utvärdera programmet. Respektive nämnd och bolagsstyrelse ska årligen redovisa resultatet av sin respektive till av området till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen ska följa upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Eventuell revidering ska ske genom gemensam beredning.

Till det nya barn- och ungdomsprogrammet finns ett utkast till handlingsplan för Program för Uppsala kommuns barn- och ungdomspolitik. Handlingsplanen syftar till att förtydliga genomförandet av Program för Uppsala kommuns barn- och ungdomspolitik genom att precisera ansvar för genomförandet av åtgärder och uppföljning. Vidare ska handlingsplanen fungera som underlag för kommunens mål- och budgetprocess samt som underlag för nämndernas verksamhetsplaner och bolagsstyrelsernas affärsplaner 2019–2023.

I utkastet till handlingsplanen har idrotts- och fritidsnämnden fått delansvar för följande åtgärder beträffande målområde *Uppsalas barn och unga har goda och jämlika uppväxtvillkor*:

- Verka för fler aktiviteter för barn och unga i direkt anslutning till avslutad skoltid.
- Genomföra utvecklingsarbete för att förebygga barn och ungas våldsutsatthet och våldsutövande i samverkan med civilsamhället.
- Utveckla lokaliseringsprinciper för att möjliggöra och främja samutnyttjande av platser och lokaler mellan grupper och över generationsgränser.

Beträffande målområde *Stärka kommunens kapacitet att fatta barnrättsmedvetna beslut* ska nämnden implementera riktlinjer för barn och ungas utemiljö i den fysiska planeringen.

Kommunstyrelsen ska årligen följa upp programmet och handlingsplanen i ordinarie programuppföljning och handlingsplanen ska revideras i sin helhet 2023 eller vid behov. Kommunens nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att kontinuerligt återrapportera genomförda åtgärder till kommunstyrelsen i samband med årsredovisningen. Enligt kommunen är det inte fastställt när det nya programmet kommer att beslutas, troligtvis under vintern 2019.

Lokalförsörjningsplan för idrott och fritid 2019–2029 med utblick mot 2035

Lokalförsörjningsplanen är beslutad i idrotts- och fritidsnämnden 2018-11-28 och godkänd i kommunstyrelsen 2018-12-12.

Uppsala kommun eftersträvar jämlikhet mellan olika idrotter och föreningar samt goda förutsättningar för flickor och pojkar, kvinnor och män att ägna sig åt idrott och fritid på lika villkor. Som underlag till lokalförsörjningsplanen finns en subventionsutredning från 2015. Utredningen analyserade vilken/vilka anläggningskategorier som kräver de största subventionerna.

Analysen visade att:

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

- Den sammanlagda subventionen uppgår till 121,5 mnkr och består av dels upplåtelse av lokaler till markeringsavgift och olika former av kontanta bidrag samt hyresgarantier och andra former av särskilt beslutade bidrag och stöd.
- Subvention per idrott visar att innebandy, fotboll, bandy, ishockey och simning erhåller störst subventioner per utövare.

Fördelning mellan idrotter för åldersgruppen 5–25 år, kvinnor och män visar att de idrotter där män är i majoritet också erhåller störst subventioner. Dessa idrotter är innebandy, fotboll, bandy, ishockey och simning.

3.2.1 Iakttagelser kring styrande dokument

Enligt intervjuade kompletterar de olika styrdokumentet varandra väl och det är enkelt att ha en översikt av dokumenten i och med Hypergene.

Nämnden befinner sig i dagsläget i en period där flera styrdokument och program revideras. Detta för att säkerställa att politiska mål uppnås och för att inkludera Barnkonventionen som börjar gälla från första januari 2020.

3.2.2 Kommentarer och bedömning

Vi bedömer att nämndens befintliga styrdokument förhåller sig till varandra, men att det kan vara aktuellt att se över samtliga dokument när barn- och ungdomspolitiska programmet revideras och bidragsreglerna ses över.

Enligt vår bedömning bedriver nämnden arbete i linje med kommunövergripande program genom att införliva programmets intentioner i bland annat nämndens verksamhetsplan.

De olika målen och uppföljningarna om jämställdhet mellan flickor och pojkar, kvinnor och män etc. tyder på ett aktivt arbete för att balansera skillnaderna mellan flickor och pojkar, samt att öka andelen kvinnor som deltar i föreningsorganiserade idrottsaktiviteter.

3.3 Föreningsbidrag och stöd i Uppsala kommun

3.3.1 Budget och omfattningen av olika typer av bidrag och stöd

Enligt nämndens budget för bidrag och stöd 2019 uppgår det totala beloppet till 44 650 900 kr. I budgeten finns ekonomiska medel avsatt för olika bidrags- och stödkategorier. Beloppet fördelas enligt tabellen nedan.

Typ av bidrag och stöd	Överfört från 2018 (kr)	Budget 2019 (kr)	Total 2019 (kr)	Utfall per sista maj 2019 (kr)	Återstår per sista maj 2019 (kr)
Aktivitetspoäng vårtermin ¹	3 089 500	3 180 000	6 269 500	3 084 800	3 184 700

¹ Avser verksamhet hösten året innan.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Aktivitetspoäng hösttermin		3 180 000	3 180 000		3 180 000
Driftsstöd	527 000	11 870 000	12 397 000	12 357 004	39 996
Investeringsstöd		1 915 000	1 915 000	915 000 (2018)	1 000 000
Kvalitetspoäng		1 500 000	1 500 000		1 500 000
Medlemmar	57 800	2 200 000	2 257 800	2 254 139	3 661
Sammankomster vårtermin ²	4 691 300	4 300 000	8 991 300	4 691 300	4 300 000
Sammankomster hösttermin		4 182 300	4 182 300		4 182 300
Utvecklingsstöd projekt	327 000	1 000 000	1 327 000	4 164 50	910 550
Utvecklingsstöd jämslälldhetsarbete		1 000 000	1 000 000		1 000 000
Utvecklingsstöd skollov	231 000	1 400 000	1 631 000	106 150	1 524 850
Summa	8 923 600	35 727 300	44 650 900	22 909 843 (+ 915 000 från 2018)	20 826 057

Nämndens budget för bidrag och stöd år 2018 uppgick totalt till 33 800 000 kr.

Beloppet fördelades enligt nedan.

Typ av bidrag och stöd	Budget ³	Ansökningar	Fördelning	Ansökta kronor	Utbetalda kronor
Aktivitetspoäng		314	Ca 4 kr	6 311 609	6 311 609
Sammankomststöd		314	60 kr	6 993 780	6 993 780

² Avser verksamhet hösten året innan.

³ Eftersom ansökningar, antalet poäng och sammankomster kan skilja sig från år till år och även termin till termin används inte en statisk summa på hur mycket som ska betalas ut i bidrag.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Medlemsstöd	141	58,70 kr	2 257 800	2 257 800
Kvalitetspoäng	82	Kvalitetsfrågor & Ledarutbildningsstöd	844 680	844 680
Projektstöd	21	Bedömning	890 014	890 014
Skollovsstöd	106	500 kr per dag och grupp	1 264 900	1 264 900
Investeringsstöd	53 varav 18 godkända	Bedömning	7 185 159	903 115
Driftsstöd	71	Bedömning	11 335 582	11 335 582
Extra driftstöd för ökade foderkostn. Pga. Torka	5	Bedömning	421 306	421 306
Extra sammankomststöd	314	12,40 kr	1 445 381	1 445 381
Summa	33 800 000			32 668 167

Av nämndens delegationsordning framgår att ansvaret för att fördela föreningsbidrag inom ramen för anvisade medel för enskilt beslut är delegerat till handläggare för bidrag mindre än 100 000 kr, enhetschef för bidrag mindre än 500 000 kr och avdelningschef för bidrag mindre än 3 000 000 kr.

3.3.2 Iakttagelser

I dialog med tjänstepersoner framkommer att nämnden stödjer föreningar på olika sätt, dels genom kontant bidrag och lokalsubventioner, men också genom olika utbildningar, handböcker och filmer samt insatser för att göra omklädningsrum mindre könsstereotypiska. Vidare beskriver intervjuade att de har ett jämställdhetsperspektiv när bokningstider i nämndens inhyrda anläggningar har fördelats.

Jämställdhetsbidraget beskrivs av intervjuade ha haft en positiv effekt. Bland annat har kommunen fler föreningar som bedriver verksamhet för flickor än det generella snittet för en kommun i Sverige, samt att föreningarna behåller de flickor som utövar någon typ av föreningsaktivitet längre än andra jämförbara kommuner. Intervjuade menar dock att jämställdhetsbidraget under 2019 till stor del bestått av punktinsatser. Till 2020 hoppas intervjuade att stödet fortlöper på ett mer strukturerat sätt.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Under 2019 har fördelningen av nämndens budget för de olika bidragen och stöden justerats. För att kunna täcka hyreshöjningar har nämnden flyttat medel från bland annat investeringsstöd och utvecklingsstöd till särskilt lokalstöd.

Sammanfattningsvis beskriver nämnden i sin delårsuppföljning per augusti 2019 att planerade åtgärder vidtagits och att åtgärderna bidragit till att säkra:

- Jämställdhet för en framgångsrik idrott.
- Inkluderande idrott för alla.
- Ett livslångt idrottande.
- Moderna föreningar engagerar.

Nämnden arbetar med flera stora utvecklingsprojekt, bland annat nya elitarenor, idrottshallar, simhall med mera. Samtidigt ökar breddidrottandet i Uppsala kommun och andelen aktiva ökar mer än befolkningsökningen.

3.3.3 Kommentarer och bedömning

Av nämndens budget för bidrag och stöd 2019 framgår att föreningar har möjlighet att ansöka om flera olika typer av bidrag och stöd, bland annat aktivitetsstöd och utvecklingsstöd. Vi bedömer det positivt att nämndens olika bidrag och stöd har positiva effekter och att nämnden aktivt satsar på de föreningar som bedriver verksamhet i linje med politiska mål.

3.3.4 Bidragsregler för barn- och ungdomsföreningar

Uppsala kommuns bidrag och stöd till föreningars barn- och ungdomsverksamhet utgår från de mål som finns i det barn- och ungdomspolitiska programmet (det som antogs 2009-12-14):

- Alla barn och ungdomar i Uppsala kommun känner delaktighet och har inflytande i frågor som rör dem.
- Alla barn och ungdomar i Uppsala kommun växer upp under likvärdiga villkor.
- Alla barn och ungdomar i Uppsala kommun lever i en god fysisk och psykisk miljö.
- Alla barn och ungdomar i Uppsala kommun känner trygghet och olika typer av verksamhet och aktiviteter är tillgängliga för dem.

För att en förening ska kunna erhålla bidrag krävs det att föreningen är uppbyggd och fungerar enligt demokratiska principer och att föreningen bedriver barn- och ungdomsverksamhet i en drogfri miljö. Utöver det ska föreningar ha ett eget namn, antagna stadgar, medlemsförteckning, styrelse och ekonomisk förvaltning. Det krävs också att föreningen:

- Har sitt säte och sin huvudsakliga verksamhet i Uppsala kommun.
- Har minst tio stödberättigade medlemmar.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

- Är ansluten till riksorganisation och som årligen får stöd från Ungdomsstyrelsen eller Riksidrottsförbundet. Förening som inte tillhör en godkänd riksorganisation kan få en särskild prövning.
- Har ett eget organisationsnummer från Skatteverket och ett bankkonto registrerat i föreningens namn.

Frivilliga försvarsorganisationer och organisationer som tillvaratar sina medlemmars fackliga eller ekonomiska intressen kan inte få del av stödet.

Om det utbetalda stödet använts i strid med gällande bestämmelser och vad föreningen uppgett som ändamål i ansökan, har idrotts- och fritidsnämnden rätt att kräva återbetalning och stänga av en förening från vidare föreningsstöd.

Idrotts- och fritidsnämndens avsikt med reglerna och villkoren är att styra mot de övergripande mål och värden som beskrivs i barn- och ungdomspolitiska programmet. Vidare menar idrotts- och fritidsnämnden att de ska lägga större vikt vid uppföljningen av den utveckling och de resultat som föreningarna uppnår än på förhandsgranskning och bedömning av till exempel verksamhetsplaner. Uppföljningen ska baseras på erfarenhetsutbyten mellan föreningarna, men också fylla en kontrollerande funktion, vilket främst genomförs genom stickprovskontroller. Felaktiga uppgifter kan leda till att en förening blir återbetalningsskyldig.

Verksamhetsstöd

Verksamhetsstödet är ett grundläggande bidrag och är, enligt kommunens regler, utformat så att det premierar aktivitet och kvalitet i verksamheten. Verksamhetsstödet fördelas utifrån antal medlemmar, aktivitetspoäng, sammankomster, kvalitet och eventuella kostnader för ledarutbildning.

Medlemmar

Bidrag utgår för varje stödberättigad medlem som under det aktuella kalenderåret fyller minst fem och högst 25 år, är bosatt och folkbokförd i Uppsala kommun, har betalat medlemsavgift till föreningen under närmast föregående kalenderår, finns med i medlemsförteckning och finns med i rapporteringen av aktivitetspoäng.

Aktivitetspoäng

Aktivitetspoäng ges för varje deltagare vid stödberättigad sammankomst. I åldersspannet 5–14 år utgår högst 200 aktivitetspoäng per stödberättigad medlem per förening/sektion och kalenderår. Bidrag utgår inte för deltagare i av föreningen arrangerade entrébelagda tävlingar eller kommersiella arrangemang. Bidraget omfattar inte "prova-på-aktiviteter". Gruppledare i stödberättigad ålder får räknas som deltagare.

Aktivitetspoäng ges enligt följande:

- 1 poäng per deltagare per sammankomst om minst 60 minuter/dygn
- 3 poäng per deltagare per sammankomst om minst 180 minuter/dygn

Sammankomster

Bidrag utgår för varje stödberättigad sammankomst, vilket innebär:

- Minst tre stödberättigade medlemmar deltar.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

- Sammankomsten pågår i minst 60 minuter inklusive den gemensamma samlingen och avslutningen som leds av grupplederen.
- Markeringar av aktivitetspoäng görs på närvarokort direkt i anslutning till sammankomsten.

Kvalitetspoäng med ledarutbildningsstöd

Bidraget är uppdelat i två delar i samma ansökan: kvalitetspoäng och ledarutbildning. Bidrag utgår för en eller bägge delar.

Bidrag utgår för en godkänd kvalitetspoängsansökan med ett grundbidrag på 3 000 kr avsatt för det kvalitativa arbetet i bland annat:

- Föreningens verksamhetsidé
- Medlemmarnas deltagande och inflytande
- Föreningens rekryteringsarbete
- Föreningens utvecklings- och kvalitetsarbete
- Säkerhet och trygghet

Ledarutbildningsstöd utgår med ett maximalt belopp till de föreningar som uppfyller följande:

- Föreningen måste ha sökt medlemsstöd senast 25 februari innevarande år.
- Föreningen måste skicka in en godkänd kvalitetspoängsansökan.
- Föreningen måste redovisa sina ledarutbildningar i kvalitetspoängsansökan.

Fördelning av medlen

Varje godkänd kvalitetspoängsansökan tilldelas 3 000 kr och resterande medel fördelas till en ledarutbildningspott. De föreningar som redovisat godkända ledarutbildningskostnader kan ta del av potten med ett maximalt belopp beräknat på antal medlemmar som redovisats i medlemsstödsansökan. Pottens storlek beror på antal godkända kvalitetspoängsansökningar samt antal upptagna sammanlagda medlemmar föregående år.

Anläggningsstöd

Anläggningsstöd syftar till att ge föreningar som antingen äger eller har lång nyttjanderätt till en godkänd anläggning möjlighet att kunna driva, underhålla eller förbättra, och därmed bedriva verksamhet i egen anläggning. Stödet syftar också till att föreningar som på uppdrag av idrotts- och fritidsnämnden sköter kommunens elljusspår kan ansöka om investeringsmedel till inköp och/eller reparationskostnad för maskiner.

För att få drifts- och/eller investeringsstöd ska föreningen under föregående kalenderår ha genomfört minst 50 bidragsberättigade sammankomster på den egna godkända anläggningen. En godkänd anläggning innebär att föreningen äger anläggningen eller har ett långsiktigt nyttjanderättsavtal (minst tre år) och att anläggningen bedöms vara lämplig för den verksamhet som föreningen avser bedriva samt fått ett anläggningsnummer av idrotts- och fritidsnämnden.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Driftsstöd ges för en förenings godkända driftskostnader föregående år för den tid som barn och unga nyttjat anläggningen, minus eventuella intäkter. Dessa kostnader ska vara bokförda på föregående år. Driftsstödet utgår enligt följande:

- 60 % med tak på 700 000 kr för nyttjandegrad 60-100 % barn och unga på den egna anläggningen.
- 45 % med tak på 525 000 kr för nyttjandegrad 40-59 % barn och unga på den egna anläggningen.
- 30 % med tak på 350 000 kr för nyttjandegrad -39 % barn och unga på den egna anläggningen.

Föreningar med godkända anläggningar kan när som helst under året ansöka hos idrotts- och fritidsnämnden om att beviljas utbetalning av bidrag för fasta kostnader som föreningen har eller kommer att ha under innevarande år.

Föreningar kan också få investeringsstöd för förbättringar av en anläggning. Prioriterade insatser är sådana som:

- Främjar säkerhet och trygghet.
- Undanröjer akut hinder för verksamhet.
- Ökar tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.
- Minskar eventuell negativ miljöpåverkan.
- Främjar jämställdhet mellan könen.
- Sköter elljusspår.

Redovisning ska ske på InterbookGo⁴ senast 25 augusti eller 25 februari närmast inpå genomförd åtgärd. Vid utebliven eller försenad redovisning kan föreningen bli återbetalningsskyldig.

Utvecklingsstöd

Utvecklingsstödet syftar till att föreningar ska kunna få bidrag för särskilda och tidsbegränsade aktiviteter som avser att utveckla den ordinarie verksamheten och att bedriva icke ordinarie verksamhet under skollov. Bidraget fördelas på projekt och skollov.

En förening kan få projektbidrag för särskilda tidsbegränsade insatser och vid bedömning av fördelning av medel prioriteras insatser som:

- Utveckling av föreningens verksamhet.
- En aktivitet som för föreningen når nya grupper av barn och ungdomar.
- Särskilda insatser under en uppbyggnadsperiod för en nybildad förening som uppfyller kraven för att få bidrag och stöd från Uppsala kommun,
- En för föreningen nytänkande aktivitet inom ett eller flera av följande prioriterade områden:

⁴ InterbookGo är Uppsala kommuns boknings- och bidragssystem.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

- Allsidig utveckling för barn och ungdomar
- Funktionsnedsattas deltagande i verksamheten
- Integration
- Jämställdhet mellan könen

Ett projekt kan pågå i ett år, med möjlighet till årsvis förlängning i ytterligare två år. Bidrag utgår för ledare, lokal eller anläggning och material. Maximalt utvecklingsstöd för en förening är 100 000 kr per år.

Redovisning sker på InterbookGo efter projektets slut, dock senast 25 februari för projekt som slutförs sista december eller 25 augusti för projekt som slutförs sista juni. Försenad eller utebliven redovisning kan innebära att föreningen blir återbetalningsskyldig.

För aktiviteter under skollov ska följande kriterier vara uppfyllda:

- Aktiviteten ska bedrivas på ett skollov och i Uppsala kommun.
- Aktiviteten ska pågå under minst tre timmar per verksamhetsdag.
- Aktiviteten ska redovisas i aktivitetspoäng och sammankomststödsansökan.
- Gruppen ska döpas med skollov och bidragsnummer.
- Aktiviteten ska rikta sig till barn och ungdomar i åldern 5-25 år som är bosatta i Uppsala kommun.

Bidraget är ett förstärkt verksamhetsstöd för ökade kostnader i samband med skollovsverksamhet.

Redovisning sker i aktivitetspoäng (AktUpp) senast den 25 februari (aktiviteter genomförda 31/7-1/12) eller den 25 augusti (aktiviteter som genomförts 1/1-30/6). Utebliven eller försenad redovisning kan innebära att föreningen blir återbetalningsskyldig.

Prioriteringar

Av fastställda bidragsregler framgår att föreningar kan få bidrag och stöd för särskilda och tidsbegränsade aktiviteter som avser att utveckla den ordinarie verksamheten. Under 2019 har nämnden haft ett särskilt utvecklingsstöd för jämställdhetsarbete och därmed görs viss selektion mellan flickor och pojkar och deras idrottande. Våra intervjuer har även gett oss vid handen att det enbart är fokus på de föreningar som driver barn- och ungdomsverksamhet. Till 2020 har idrotts- och fritidsnämnden tagit beslut om att avsätta 500 000 kr ur bidragsbudgeten till kvinnligt elitidrottande och lokala idrottsevenemang med tydlig jämställdhetssatsning.

3.3.5 Iakttagelser

I vår kontakt med kommunens tjänstepersoner framkommer att kulturnämnden betalar ut bidrag till föreningar som organiserar öppna verksamheter, utan krav på medlemskap, även till idrott.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

3.3.6 Kommentarer och bedömning

Som vi tidigare konstaterat sker en samhällsförändring som innebär ett minskat deltagande i föreningsverksamhet, vi bedömer det därför positivt att kommunen arbetar för att nå de ungdomar som inte deltar i aktiviteter med krav på medlemskap.

3.3.7 Bidragsprocessen

Ansökan

Samtliga ansökningar för bidrag sker digitalt. För att kunna ansöka om bidrag hos idrotts- och fritidsnämnden krävs det att ansökande förening är en bidragsberättigad förening. Detta är en ansökan i sig och det krävs då att föreningen lever upp till kommunens grundprinciper (se avsnitt 3.3.2).

- Lever upp till värden i kommunens övergripande mål.
- Bedriver regelbunden barn- och ungdomsverksamhet i en drogfri miljö.
- Har en egen styrelse och ekonomisk förvaltning.
- Har minst tio stödberättigade medlemmar.
- Är ansluten till en riksorganisation.

Föreningarna ansöker om de olika bidragen på angivna tider och utefter det specifika bidragets regler. För de olika bidrag som idrotts- och fritidsnämnden betalar ut ser ansökningsprocessen ut enligt följande:

- Medlemsstöd söks för de som var aktiva medlemmar föregående år. För detta stöd ska handläggare kunna härleda medlemmarna till aktivitetsstödet.
- Aktivitet- och sammankomststöd söks på samma sätt som det statliga "LOK-stödet"⁵, idrottsföreningar exporterar sina siffror från IdrottOnline⁶ som har Riksidrottsförbundets LOK-stöd och övriga föreningar gör manuella inmatningar i kommunens system för aktivitetsstöd.
- Skollovsstöd söks löpande under året, där anger föreningen hur många barn och grupper de avser ha lovverksamhet för. Redovisning görs sedan i aktivitetsstödet som betalas ut med ett fast belopp per dag och grupp.
- Kvalitetspoäng är fördelat på två delar, del ett är kvalitetsfrågor som genererar en fast summa. Del två, ledarutbildningsstödet, kan sökas för kostnader föreningen haft och bidrag beräknas utefter hur stor medlemsverksamhet de har, vilket kommer fram i medlemsstödet.

Bedömning

Kommunen har två olika processer för bidragsprövning, ett för fastställda bidrag och ett för bedömningsbidrag / normerande bidrag.

⁵ LOK står för statligt lokalt aktivitetsstöd.

⁶ IdrottOnline är ett verksamhetssystem för svensk idrott och utgör basen för all kommunikation och administration mellan medlem, förening och förbund.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Typ av bidrag / stöd	Process
Medlemsstöd	Fastställt bidrag / aktivitetsbidrag
Aktivitets- och sammankomststöd	Fastställt bidrag / aktivitetsbidrag
Kvalitetspoäng med ledarutbildningsstöd	Fastställt bidrag / aktivitetsbidrag
Skollovsstöd	Fastställt bidrag / aktivitetsbidrag
Driftstöd	Bedömningsbidrag
Investeringsstöd	Bedömningsbidrag
Projektstöd	Bedömningsbidrag

Utöver de av kommunfullmäktige och nämnden fastställda principerna utgår handläggaren från gällande regelverk. Bidrag såsom medlemsstöd, aktivitets- och sammankomststöd, kvalitetspoäng med ledarutbildningsstöd samt skollovsstöd är normerade bidrag, vilket innebär att det inte finns någon bedömningsgrund för att erhålla bidraget.

Bidrag såsom driftstöd, investeringsstöd och projektstöd är bedömningsstöd vilka bedöms "helst" utefter gällande regelverk och prioriteringsordning utefter hur den enskilda föreningen fått bidrag jämfört med övriga sökande föreningar.

Aterrapportering och bidragskontroller

Om en förening beviljas bidrag finns krav på återrapportering. Kraven på återrapportering varierar beroende på bidrag, då vissa bidrag betalas ut retroaktivt, t.ex. aktivitetsbidrag och bidrag för sammankomster. Dock ska samtliga bidrag redovisas i InterbookGo.

Kommunen följer upp utbetalda bidrag genom erfarenhetsutbyten mellan berörda föreningar, stickprov och särskilt avsatta föreningsmöten. Erfarenhetsutbytena är dialogbaserade och anordnas fyra gånger per år. Det finns inga krav på föreningarna ska närvara vid erfarenhetsutbyten. Föreningsmöten inbokas regelbundet där ansvariga från kommunen tillsammans med berörd förening går igenom föreningens verksamhet, kommunens mål och samtal om en gemensam målsättning. Föreningsmöten kan också oavkortat handla om hur föreningen nyttjat det bidrag som de erhållit.

Utifrån intervjuer med tjänstepersoner framkommer att ambitionen för de bidrag som betalas ut på säsongsbasis är att göra ett stickprov under den period som aktiviteten är lagd, så om föreningen bedriver en sommaraktivitet ska ett stickprov ske under sommaren. För en förening som är löpande under året ska ett stickprov ske per år. En stickprovskontroll innebär att föreningens medlemsregister jämförs med inrapporterade deltagare på närvarokort. Föreningarnas aktiviteter jämförs även med bokade lokaler i Uppsala kommun.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Kommunen ingår även i ett projekt som SKL driver för att upphandla ett nytt boknings- och bidragssystem. Syftet med det nya systemet är bland annat att underlätta för föreningar att söka bidrag, boka lokaler samt rapportera närvaro och statistik. Detta ska innebära en förenklad handlägningsprocess som föreningarna kan följa direkt via nätet. Det nya systemet ska även ge bättre möjligheter att följa upp nyckeltal och statistik och därmed ska kontroller och uppföljningar till stor del kunna hanteras direkt i systemet. Det nya systemet innefattar uppåt 200 kommuner och har varit på gång över ett år, men upphandling av systemet pågår fortfarande.

3.3.8 Kommentarer och bedömning

Det är vår bedömning att kommunens uppföljning av utbetalda bidrag är tillräcklig. Vi ställer oss positiva till det nya system som kommunen, förhoppningsvis, snart kommer ha på plats för bokning och bidrag, och bedömer att systemet är behjälpligt i att systematisera kommunens uppföljningsprocesser.

De erfarenhetsutbyten som kommunen bjuder in till bedöms vara en viktig process i att informera föreningarna om gällande rutiner och vad som förväntas av föreningarna. Vidare bedömer vi de särskilt avsatta föreningsmötena som en viktig del av uppföljningen av utbetalda bidrag, men även som väsentligt för en bättre samverkan samt för att tillsammans kunna nå kommunfullmäktiges och idrotts- och fritidsnämndens mål.

3.3.9 Uppsala kommun i relation till andra kommuner

Uppsala kommun ingår i Resultatnätverket (R9) som har i uppdrag att ta fram mått som kan användas för att följa och jämföra utvecklingen i nio liknande (storleksmässigt) kommuner ur ett kommunledningsperspektiv. I följande avsnitt jämför vi Uppsala kommuns fördelning av kontant bidrag, markeringsavgifter och prioriteringsprinciper med R9-kommunerna.

I Uppsala kommun ligger bidraget till idrottsföreningar på 97,5 kr/invånare. För Resultatnätverket (R9) ligger det ovägda medlet⁷ på 116,2 kr/invånare.

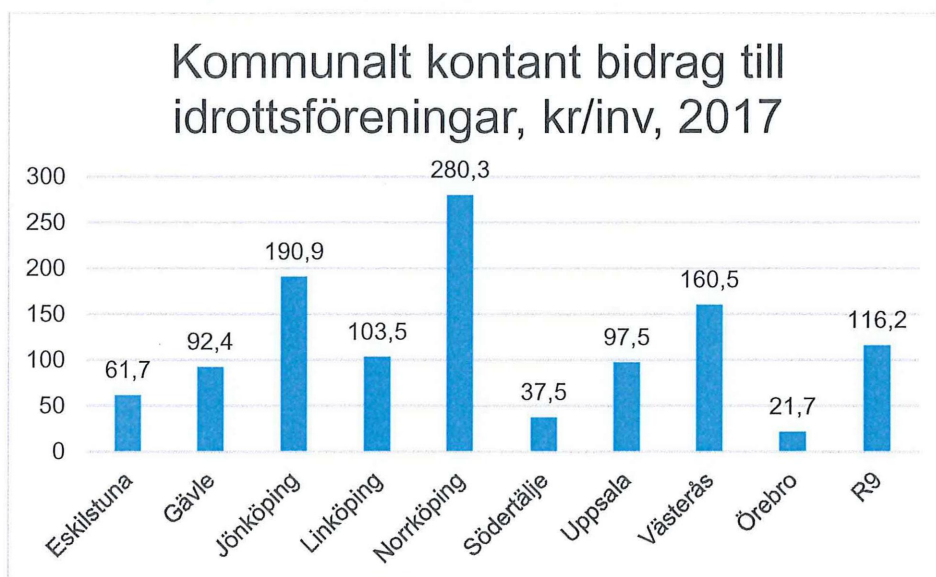
⁷ Det ovägda medlet beskriver genomsnittet för Sveriges kommuner och beräknas genom att summera alla kommuners värde och dividera med 290.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Kontant bidrag till idrottsföreningar, kr/invånare för Resultatnätverket

Uppgifter hämtade från Koladas indikator *Kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar, kr/inv*

Som framgår av diagrammet ovan tillhör Uppsala den grupp kommuner där föreningsbidraget ligger under 100 kr/invånare. Detta är förhållandevis lågt jämfört med Resultatnätverkets snitt på 116,2 kr/invånare.

I sammanhanget bör nämnas att kommuner även kan tillämpa subventioner för barn och ungas nyttjande av lokaler/anläggningar, så kallade markeringsavgifter, medan vuxna föreningsmedlemmar betalar mer för nyttjande av lokaler/anläggningar, så kallad vuxentaxa. Sådana olika typer av subventioner inkluderas normalt sett inte i föreningsbidraget och bör ses som ett alternativt bidrag till idrottande som kommuner kan erbjuda. Därför bör även andra typer av stöd tas i beaktande när kommuner jämförs gällande bidrag.

Uppsala kommun

Uppsala kommun ska, enligt idrotts- och fritidspolitiska programmet, subventionera hyreskostnader för såväl föreningar som enskilda medborgare när det gäller idrotts- och fritidsanläggningar. Det sker bland annat genom uthyrning av lokaler och anläggningar till markeringsavgifter och långa hyr-/arrendeavtal med föreningar. Uppsala kommuns fördelning mellan kontanta bidrag och lokalsubventioner 2019 enligt följande:

Kommunens subvention	Belopp
Kontanta stöd "bidrag"	35 800 000 kr
Lokalsubventioner	164 000 000 kr
Övrigt	21 000 000 kr

Uppsala kommuns fördelning av kontanta stöd och lokalsubventioner 2019

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Eskilstuna kommun

Eskilstuna kommun är en av de tre kommuner i R9-nätverket som har lägst kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar per invånare. Eskilstuna genomförde under 2019 en översyn av det stöd som ges till föreningar. Översynen visade följande fördelning mellan kontanta stöd och lokalsubventioner 2017:

Kommunens subvention	Belopp
Kontanta stöd "bidrag"	35 100 000 kr
Lokalsubventioner	43 000 000 kr

Eskilstuna kommuns fördelning av kontanta stöd och lokalsubventioner 2017

Eskilstuna kommun ger föreningar subventioner på flera sätt. Dels genom att subventionera hyror på lokaler som används och dels genom kontanta bidrag. Lokalsubventionerna till föreningar uppgick 2017 till 82 procent av bruttokostnaden för uthyrande och av det totala föreningsstödet uppgick lokalsubventionerna till 55 procent. De resterande 45 procenten kommer i form av kontant stöd till föreningarna. Det kontanta stödet delas ut till aktiva barn och unga i åldrarna 7 till 20 år, samt till vuxna med funktionsnedsättning till och med 64 år. Totalt uppgick stödet till föreningar år 2017 till drygt 78 miljoner.

Eskilstuna kommun eftersträvar lika goda möjligheter för flickor och pojkar respektive kvinnor och män att använda en anläggning under attraktiva tider.

Gävle kommun

I Gävle kommun subventioneras föreningar på flera plan. Dels genom subventionerade hyror och taxor och dels i form av kontanta stöd och material. I regel får alla som hyr lokal av Kultur & fritid Gävle en hyressubvention. I de lokaler där både ungdomar och vuxna har aktiviteter får föreningarna i snitt en hyressubvention på 81 procent för ungdomar och 65 procent för vuxna (2017). Föreningar som hyr lokaler med höga kostnader för drift och hyror får en högre hyressubvention då taxorna grundar sig på lokalens storlek. Utbetalandet av kontanta medlemsstödet till föreningar baseras på antal medlemmar, där varje förening får en summa per aktiv medlem oavsett kön. Det motiveras av att bidra till en mer jämställd fördelning av stödet. Då aktivitetsstödet är baserat på deltagartillfällen resulterar detta, enligt kommunens utredning, i att pojkars idrottande subventioneras mer än flickors.

Västerås stad

I Västerås stad tillämpas olika taxor för seniorer och juniorer och det är mer subventionerat för barn och ungdomar. Detta om föreningen hyr stadens anläggningar. Föreningar som hyr "privat" kan i det årliga föreningsstödet söka lokalstöd baserat på antal barn och ungdomar 7–20 år. Stadens rutiner är ca 150 kr/barn i lokalstöd. Staden har några föreningar med stora och dyra lokaler för grenens art. För dessa gör staden undantag, efter beslut i nämnd.

Linköpings kommun

Linköpings kommuns totala stöd till barn- och ungdomsföreningar är ungefär 100 miljoner kronor om året. Av dessa 100 miljoner kronor utgör lokalsubventioner 80

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

miljoner kronor, medan kontantstödet, fördelat på ett par olika bidragsformer, uppgår till drygt 20 miljoner kronor. År 2014 motsvarade den taxa som kommunen tillämpar i de kommunala lokalerna och anläggningarna för föreningarnas barn- och ungdomsverksamhet en subvention på i snitt 73 procent.

Kommunens subvention	Belopp
Kontanta stöd "bidrag"	20 000 000 kr
Lokalsubventioner	80 000 000 kr

Linköpings kommuns fördelning av kontanta stöd och lokalsubventioner 2014

Linköpings kommun beaktar att flickor i allt större utsträckning tenderar av vara mer fysiskt inaktiva än pojkar. Som åtgärd ska kommunen fördela resurser (inklusive samverkan- och marknadsföringsavtal med elitidrotten) för en jämn och rättvis balans mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Jönköpings kommun

Jönköpings kommun tillämpar lägre taxor för föreningslivet och särskilt de föreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet på regelbunden basis och redovisar detta till kommunen. Taxan ökar sedan för de föreningar som inte bedriver någon barn- och ungdomsverksamhet. För privatpersoner är avgiften högre och företag betalar i stort sett marknadsmässig hyra. Även vad gäller bidrag så prioriteras de föreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet. En del av det bidrag som betalas ut är avsett som driftbidrag och räknas utifrån en procentuell del av lokal-/anläggningskostnaden med ett maxtak.

Örebro kommun

Örebro kommun subventionerar kostnader för kommunala lokaler och anläggningar. Föreningar som äger anläggning har möjlighet att söka skötselbidrag. Kommunen har däremot inte gjort någon genomlysning av bidragen och dess kostnader.

Örebro kommun fördelar elitidrottsstöd och elitidrottsutvecklingsstödet jämställt mellan pojkar och flickor.

Norrköpings kommun

Norrköpings kommun fördelar ut medlemsbidrag till barn- och ungdomar i åldrarna mellan 7 och 20 år som uppfyller kraven för medlemsbidrag. Kommunen arbetar för att främja en jämställd föreningsverksamhet där föreningar har skyldighet att redovisa hur man arbetar med frågor som rör jämställdhet, jämlikhet och tillgänglighet i verksamheten. De vägledande riktlinjerna ska ge flickor och pojkar samt kvinnor och män likvärdiga förutsättningar för tränings- och tävlingsverksamhet. De kommunala lokaler/ytor som hyrs ut till föreningslivet är subventionerade med ett snitt på 85 procent. Taxorna för uthyrning är indelad i tre grupper. Grupp 1 med lägst taxa är föreningsverksamhet som är riktad till barn och unga under 20 år. Även skolor, studentföreningar, fritidshem och fritidsgårdar debiteras taxan för grupp 1. Grupp 2 har något högre taxa och riktar sig till seniorverksamhet som bedrivs av föreningar. Grupp 3 har högst taxa och riktar sig till övriga hyresgäster som privatpersoner och företag

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

inom Norrköpings kommun. Hyresgäster från andra kommuner debiteras 1,5 gånger taxa för grupp 3.

Södertälje kommun

Södertälje kommun prioriterar barn och ungdomar genom att tillämpa nolltaxa för barn och unga upp till 20 år (ingen lokalhyra). Dock tillämpar kommunen vissa taxor vid match och uthyrning av arenor och för detta kan tillfälliga lokalstöd, under särskilda omständigheter, beviljas. Aktivitetsbidragen kommer öka de kommande åren för att minska den pågående problematiken med föreningar som har det svårt ekonomiskt och med att ungdomar och ledare lämnar. Således erhåller föreningar i Södertälje kommun mer i aktivitetsbidrag för äldre barn- och ungdomar. Vidare finns ett funktionärsbidrag som utgår från en bidragstrappa som baseras dels på det totala antalet aktiva medlemmar i föreningen, dels på det totala antalet aktiva tjejer i densamma.

Kommunen har haft vad de kallar "tjejkröna", vilket innebär att flickor som idrottar eller på annat sätt är en del av en förening får en extra peng. Kommunen har även infört en lägre taxa på tjejfotbollen. Utöver detta arbetar kommunen aktivt med aktivitetsbidraget för att uppmuntra föreningar till att ha ett större utbud av aktiviteter, bl.a. öppna aktiviteter. Detta för att tjejer tenderar att delta i högre grad om de inte nödvändigtvis behöver delta regelbundet.

3.3.10 Kommentarer och bedömning

Uppsala kommuns kontanta bidrag till idrottsföreningar ligger under genomsnittsnivån för R9-kommunerna. I denna typ av kommunjämförelse bör även andra typer av stöd vägas in för att få ett helhetsperspektiv av hur situationen ser ut i Uppsala kommun jämfört med andra kommuner. Få av R9-kommunerna har nyligen gjort en genomlysning av verksamheten för att få uppfattning om indirekt och direkt stöd. Bland de kommuner som har genomfört en genomlysning har Uppsala kommun överlagset högst indirekt stöd i form av lokalsubventioner om 164 mkr.

Genom de bidrag som Uppsala kommun beviljar prioriterar kommunen, likt andra kommuner, föreningar som bedriver verksamhet för barn och ungdomar. I nämndens verksamhetsplan står det beskrivet att jämställda förutsättningar för idrott och fritid är en självklarhet avseende samhällsplaneringen på alla nivåer och i alla skeden. I det idrottspolitiska programmet fastställs att Uppsala kommun eftersträvar balans mellan flickor/pojkar och kvinnor/män avseende aktiv och hälsobefrämjande fritid. Vi har inga synpunkter på kommunens prioritering, dock visar statistik att pojkar i högre grad än tjejer deltar i föreningslivet. Det förefaller därför väl att idrotts- och fritidsnämnden under 2019 infört ett utvecklingsstöd för jämställdhetsarbete. Således bedriver Uppsala kommun ett arbete för att adressera obalansen mellan flickor och pojkar när det gäller föreningsliv, specifikt idrottande.

3.4 Idrottsanläggningar

3.4.1 Markeringsavgifter

Markeringsavgifter beslutas av kommunfullmäktige samtidigt som Mål och budget beslutas. Respektive taxa/avgift avser tre olika kategorier/användare:

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

1. Allmännyttiga föreningar i Uppsala kommun för verksamhet/träning. Icke kommersiella tävlingar/matcher/cuper oavsett ålder.
2. Övriga föreningar, skolor, idrottsklasser på skoltid och studieförbund i Uppsala kommun.
3. Övriga förhyrare, till exempel företag, privatpersoner med mera. För kommersiella verksamheter och arrangemang av publikt intresse upprättas särskilda avtal.

Dessa kategorier återfinns i *Prislista 2019 Bokningsbara anläggningar*. Av prislistan framgår t.ex. att kategori 1 betalar 159 kr i hyra för en timme vid Studenternas IP sommar (ej 2019), medan kategori 3 betalar 9 890 kr per timme.

3.4.2 Fördelning av tid i kommunens lokaler och anläggningar

Den 20 maj 2019 antog idrotts- och fritidsnämnden *Anläggningskategorier och prioritering av tider*. Dokumentet delar in kommunens anläggningar i två kategorier:

- De som i stor utsträckning används för barn-, ungdoms- och motionsidrott inklusive match och tävling.
- De som i stor utsträckning används för match, tävling och träning på elitnivå med krav på god publikkapacitet.

För att kunna boka tid gäller att ansökan inkommer i rätt tid, att den som söker tid inte har skuld till kommunen och att nyttjandegraden av tidigare bokad tid ska ha varit hög.

Vid fördelning av tider i bokningsbara anläggningar ska utbokningen präglas av kommunens viktiga värden som jämställdhet, mångfald och rättvisa samt att barn och ungdomar likabehandlas. Utöver nämnda principer gäller även särskilda riktlinjer för prioriteringsordning för respektive anläggningskategori.

För kategori 1 gäller följande riktlinjer för prioritering av tid och resurser:

- Uppsala kommuns egen grundskola har alltid företräde fram till klockan 16:00 på vardagar. Uppsala kommuns egen gymnasieskola har alltid företräde till klockan 18:00 på vardagar. Skolornas 1) elitidrottsklasser och 2) idrottsprogram prioriteras framför andra skolor. Dock endast till 25 procent av tillgänglig tid.
- Bidragsberättigade föreningar ska gå före icke föreningsorganiserade / enskilda förhyrare som i sin tur går före företag. Kommunexterna förhyrare bokas i sista hand.
- Förening / verksamhet med speciella krav på anläggning / utrustning har företräde till sådan anläggning som möter kraven för verksamhetens genomförande.
- Förening / verksamhet har under ordinarie säsong företräde till säsongspräglad anläggning framför annan.
- Närhetsprincipen ska tillämpas för anläggningar av allmän karaktär, spridda över kommunen.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

- Ungdomar upp till och med 20 år ges företräde till tider fram till klockan 20:00. Barn sju år och yngre hänvisas måndag-fredag i första hand till mindre idrottshallar.
- Många utövare har företräde framför få i jämförbara idrotter.

För kategori 2 gäller följande riktlinjer:

- Uppsala kommuns egen grundskola har alltid företräde fram till klockan 16:00 på vardagar. Uppsala kommuns egen gymnasieskola har alltid företräde till klockan 18:00 på vardagar. Skolornas 1) elitidrottsklasser och 2) idrottsprogram prioriteras framför andra skolor. Dock endast till 25 procent av tillgänglig tid.
- Tävlingsarrangemang och andra större arrangemang har alltid företräde (utifrån division/ranking/dignitet) framför ordinarie långtidsbokningar.
- Tävlingstider för vuxna prioriteras utifrån 1) divisionstillhörighet eller motsvarande samt 2) publikkapacitetsbehov.
- Tid för träning som bedöms vara nödvändig i anslutning till tävling prioriteras enligt föregående punkt.
- Bidragsberättigade föreningar ska gå före icke föreningsorganiserade / enskilda förhyrare som i sin tur går före företag. Kommunexterna förhyrare bokas i sista hand.
- Föreningar / verksamhet med speciella krav på anläggning / utrustning har företräde framför annan förening / verksamhet till sådana anläggningar som möter de särskilda kraven.
- Förening / verksamhet har under ordinarie säsong företräde till säsongspräglad anläggning framför annan.
- Ungdomar upp till och med 20 år ges företräde till tider fram till 20:00.
- Vuxna med inriktning på tävling går före vuxna med inriktning på motion. När det gäller tider för vuxna med inriktning på tävling ger högre plats i seriesystemet eller motsvarande företräde framför lägre.
- Som resurser räknas tider för tävling och träning, reklamplatser och försäljningsrätt.

3.5 Fyrishov AB:s uthyrningsrutiner

Idrotts- och fritidsnämnden och Fyrishov AB förhandlar om uppdragsavtal för lokaler (idrottshallar) för föreningsbedriven verksamhet inom Uppsala kommun på Fyrishov. Lokalerna är specialhallar, allmänhallar samt simhall.

Specialhallarna uppgår till sex stycken och tillhandahålls 50 veckor per år under måndag till söndag, 09:00 till 22:00. Idrotts- och fritidsnämnden har rätt att själva boka ut lokalen i andra hand till skola och föreningsliv enligt kategori 1 och 2 (se föregående avsnitt). Allmänhallar, Hall B och Hall D, tillhandahålls 2019-07-01 till och med 2019-12-31 för föreningsdriven verksamhet angiven som kategori 1 och 2, under vardagar 16:00 till 22:00 och helger från 09:00 till 22:00. Från år 2020 och framöver kompletteras Hall B och Hall D med 40 veckor per år och avser skoltid och fördelas under

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

skolterminerna (09:00 till 16:00). Simhall (simbanor, hopptorn, wet vest) tillhandahålls motsvarande 9 536 markeringsstimmar per år fördelat på 52 veckor per år, måndag till fredag klockan 06:00 till 08:00 och 16:00 till 22:00, samt lördag och söndag 08:00 till 18:00.

Det avtal som gäller mellan parterna från 2019-07-01 till och med 2024-07-31 innehåller två delar, dels tiden fram till 1 januari 2020, dels tiden efter. Avtalet sägs upp med ett års framförhållning alternativt att det förlängs automatiskt därefter med två år i taget. Utvärdering sker 2020-07-01 för eventuella revideringar. Avtalet innebär att idrotts- och fritidsnämnden hyr 50 veckor per år i specialhallarna och har rätt att boka ut alla tider. För allmänhallarna B- och D-hallen ska nämnden och Fyrishov tillsammans fördela tiderna fram till 1 januari 2020 och efter det ska nämnden boka ut tiderna i hallarna.

I dialog med representanter från Fyrishov AB framkommer att drygt 70 procent av bolagets inkomster är externa avgifter i form av besökare, hyresgäster med mera och att cirka 30 procent är kommunala uppdrag i Mål och Budget, varav ett gäller idrotts- och fritidsnämnden. Vidare framkommer att uppdragsavtalets andel av total inkomst för Fyrishov AB beräknas uppgå till 25,5 procent under 2019.

Fyrishov AB:s produktionskapacitet är cirka 5 200 timmar per hall och år och cirka 30 000 timmar per år avser allmänhallarna. Idrotts- och fritidsnämnden köper cirka tio procent 2019 och 14 procent 2020 av allmänhallarnas totalkapacitet. De timmar som idrotts- och fritidsnämnden köper är markeringsavgifter, det vill säga timmar för föreningar med subventionerad träning. För att en förening ska kunna få en markeringsstimme krävs det att föreningen är stödberättigad enligt idrotts- och fritidsnämndens regler, vilket innebär att föreningen bedriver föreningsaktivitet samt vissa tävlingar enligt Uppsala kommuns prislista kategori 1. I tidigare avtal som löpte från 2014-07-01 till och med 2019-06-30 (med årlig revidering) köpte idrotts- och fritidsnämnden 11 540 timmar per år och bolaget skulle avgöra fördelningen av hallar inom de olika grupper som nämnden köpte tid åt. Avtalet reviderades 2017 och den nya överenskommelsen innebar att idrotts- och fritidsnämnden köpte 9 555 markeringsstimmar (allmänhallar).

Från och med 1 januari 2020 är den totala grundersättningen till Fyrishov från idrotts- och fritidsnämnden 31 239 tkr (exklusive markeringsavgifter⁸ och årlig PKV-uppräknings). Nämndens ersättning till bolaget enligt avtalet från 2014-07-01 var 23 951 745 kr samt ersättning till Uppsala Simsällskap på maximalt 250 000 kr.

Vår dialog med Fyrishov AB har gett oss vid handen att följande olika tider finns:

- Terminstider
- Matchtider
- Strötider
- Övrigt, t.ex. läger, cuper med mera.

Föreningarna har tidigare sökt tider via Fyrishov AB:s hemsida och Fyrishov har därefter bedömt/fördelat tider utifrån de regler som idrotts- och fritidsnämnden bestämt

⁸ Tidigare tillföll den markeringsavgift som föreningarna betalade Fyrishov AB, nu tillfaller den idrotts- och fritidsnämnden.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

och enligt den fördelning som redovisats av bolaget till nämnden, vilket innebar att match prioriteras före träning samt att barn- och ungdomsaktiviteter prioriteras. Idrotts- och fritidsförvaltningen tog därefter del av Fyrishovs förslag till fördelning av tider och därefter meddelade Fyrishov föreningarna. Enligt uppgift gäller nu att föreningar söker tider via idrotts- och fritidsföreningen som fördelar dem i förvaltningens bokningssystem.

3.5.1 lakttagelser

I samband med våra dialoger har det framförts att det nya avtalet mellan idrotts- och fritidsnämnden och Fyrishov AB kan påverka föreningars möjligheter att få tillgång till tider. Enligt intervjuade kan detta i sin tur innebära svårigheter att bedriva föreningsbidrag och nya förutsättningar vid fördelning av tider.

Med anledning av vad som framförts i samband med våra dialoger bör en genomgång av vilka konsekvenser detta har för Uppsala kommuns föreningsverksamheter göras.

4 Svar på revisionsfrågor

Vilka olika typer av stöd till fritids- och idrottsverksamheter finns?

I kommunen finns elva olika typer av bidrag och stöd för föreningar som bedriver idrotts- och fritidsverksamhet, två exempel är aktivitetspoäng och utvecklingsstöd till jämställdhetsarbete.

Hur stora är de totala årliga stöden?

År 2018 betalade kommunen ut 32 688 167 kr, med reservering om att viss del av budget avsattes till nästa år för de bidrag som betalas ut retroaktivt. För 2019 uppgår det kontanta bidraget till 35 800 000 kr (44 650 000 kr i budget), och indirekt stöd i form av lokalsubventioner beräknas uppgå till 164 000 000 kr.

Hur görs prioriteringar mellan olika former av idrottsutövning (t ex barn/ungdom kontra vuxenidrott, elit/motion och kvinnligt/manligt) vid bidragsbedömning?

Kommunen gör i dagsläget ingen prioritering mellan idrotter utan fördelar bidrag lika till föreningarna. Kommunen prioriterar de föreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet och har under 2019 infört ett jämställdhetsstöd i form av utbildningar och punktsatser. Till 2020 har idrotts- och fritidsnämnden tagit beslut om att avsätta 500 000 kr ur bidragsbudgeten till kvinnligt elitidrottande och lokala idrottsevenemang med tydlig jämställdhetssatsning.

Efter vilka principer fastställs nivåerna på olika typer av stöd och markeringsavgifter?

Nivåerna på olika typ av bidrag och stöd fastställs utifrån kommunens bidragsregler, vilka prioriterar de föreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet. Markeringsavgifter beslutas av kommunfullmäktige och utgår från tre olika kategorier/användare.

Hur säkerställs att utbetalda bidrag används till det avsedda ändamålet?

Alla inkomna ansökningar kontrolleras för att säkerställa att syftet för ansökan är förenligt med bidragsregelverket innan beslut tas och utbetalning sker.

Kommunen följer upp utbetalda bidrag genom stickprovskontroller och genom att bjuda in föreningar till dialogmöten fyra gånger per år. Kommunen har även särskilt avsatta föreningsmöten för uppföljning av föreningsbidrag.

Finns en tydlig koppling mellan de kommungemensamma målen, idrotts- och fritidsnämndens mål och omfattningen och inriktningen på de stöd som ges?

Ja. Idrotts- och fritidsnämnden har i sin verksamhetsplan för 2019 brutit ned kommunfullmäktiges inriktningsmål i egna nämndmål och indikatorer samt omsatt uppdrag i åtgärder. På så sätt finns det en röd tråd från fullmäktiges Mål och budget till nämndens verksamhetsplan. De indikatorer som följs upp i olika uppföljningsfora anses vara heltäckande och ge en överblick av bidrag och nettokostnader.

Finns en tydlig koppling mellan de kommungemensamma målen, idrotts- och fritidsnämndens mål och omfattningen och storleken på befintliga markeringsavgifter?

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Ja, vi menar att det finns en röd tråd mellan kommunfullmäktiges inriktningsmål, idrotts- och fritidsnämndens mål och befintliga markeringsavgifter. Markeringsavgifterna visar att kommunen prioriterar föreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet, både i hur tid fördelas, men också genom att ha olika markeringsavgifter beroende på vem det är som hyr anläggningen.

Vilka olika typer av markeringsavgifter finns avseende idrotts- och fritidsverksamhet?

Kommunens markeringsavgifter utgår från tre olika kategorier:

1. Allmännyttiga föreningar i Uppsala kommun för verksamhet/träning. Icke kommersiella tävlingar/matcher/cuper oavsett ålder.
2. Övriga föreningar, skolor, idrottsklasser på skoltid och studieförbund i Uppsala kommun.
3. Övriga förhyrare, till exempel företag, privatpersoner med mera. För kommersiella verksamheter och arrangemang av publikt intresse upprättas särskilda avtal.

För respektive kategori är det olika markeringsavgifter, t.ex. betalar kategori 1 159 kr för att hyra Studenternas IP sommar (gäller ej 2019), medan kategori 3 betalar 9 890 kr per timme.

Hur ser Uppsala kommuns stöd och markeringsavgifter ut i relation till andra kommuner?

Uppsala kommuns kontanta bidrag till idrottsföreningar ligger under genomsnittsnivån för R9-kommunerna. I denna typ av kommunjämförelse bör även andra typer av stöd vägas in för att få ett helhetsperspektiv av hur situationen ser ut i Uppsala kommun jämfört med andra kommuner. Få av R9-kommunerna har nyligen gjort en genomlysning av verksamheten för att få uppfattning om indirekt och direkt stöd. Bland de kommuner som har genomfört en genomlysning har Uppsala kommun överlägset högst indirekt stöd i form av lokalsubventioner om 164 mkr.

Hur ser rutinerna ut vid Fyrishov vad gäller uthyrning av lokaler och anläggningar?

Fyrishovs uthyrningsrutiner består i att bolaget förhandlar om uppdragsavtal med idrotts- och fritidsnämnden avseende lokaler (idrottshallar) för föreningsbedriven verksamhet inom Uppsala kommun på Fyrishov. Lokalerna är specialhallar, allmänhallar samt simhall. Drygt 70 procent av bolagets inkomster är externa avgifter i form av besökare, hyresgäster med mera och cirka 30 procent är kommunala uppdrag i Mål och budget. De timmar som idrotts- och fritidsnämnden köper är så kallade markeringsavgifter, det vill säga timmar för föreningar med subventionerad träning. För att en förening ska kunna få en markeringstimme krävs det att föreningen är stödberättigad enligt idrotts- och fritidsnämndens regler, vilket innebär att föreningen bedriver ledarledd föreningsaktivitet för barn och unga samt vissa tävlingar.

KPMG AB

Granskning av idrotts- och fritidsnämndens rutiner och processer vad gäller bidrag till föreningar

2019-12-13

Datum som ovan

KPMG AB

Bo Ädel

Anders Petersson

Max Kollberg

Uppdragsansvarig, auktoriserad revisor och certifierad kommunal yrkesrevisor Certifierad kommunal yrkesrevisor Granskare

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument.

Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Bilaga 1 Metod och utgångspunkter

Metod

Vår metod har bestått av följande delar:

- Intervjuer
- Dokumentgranskning

Intervjuer har skett med:

- Representanter från Fyrishov AB
- Idrotts- och fritidschef
- Enhetschef Idrott och Fritid, Bokning, Evenemang & Bidrag
- Ledningsstöd inom stadsbyggnadsförvaltningen
- Fritidsstrateg inom stadsbyggnadsförvaltningen

Följande dokument har granskats:

- Mål och budget 2019-21
- Årsredovisning 2018 Uppsala kommunkoncern
- Bidragsregler för barn- och ungdomsföreningar
- Delegationsordning för idrotts- och fritidsnämnden
- Uppsala kommuns fritidsvaneundersökning 2018
- Idrotts- och fritidspolitiskt program
- Idrotts- och fritidsnämndens aktualitetsbedömning av idrotts- och fritidspolitiska programmet
- Lokalförsörjningsplan för idrott och fritid 2019-2029 med utblick mot 2035
- Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun
- Verksamhetsplan för idrotts- och fritidsnämnden 2019
- R9-kommuners översynsrapporter av taxor och stöd, avgiftsprinciper vid lokalbokning samt regler för föreningsstöd
- Anläggningskategorier och prioritering av tider
- Avtal mellan idrotts- och fritidsnämnden och Fyrishov AB
- Fritidsvaneundersökning Uppsala kommun 2018
- Idrotts- och fritidsnämndens uppföljning av verksamhetsplan och budget per augusti 2019